

ॐ
संस्कृतभारती-तेलङ्गाणा
पत्रालयद्वारा संस्कृतम्
Instructions List

समय: – घण्टात्रयम्
पूर्णाङ्का: – 100

दिनम् - रविवारः
रविवारः २३-०२-२०२५

Instruction

- Please Do not send your answer sheet through any email address. **Please send answer sheet through post only**
- We will issue an Acknowledgement through our acknowledgement link (sbtelangana.in/ack) and this link will be activated on 04/03/2025. Before this time period please don't ask for any acknowledgement or confirmation.
- Please send your answer script through post, courier or any other means to below given office address
- ANY Question is saying to answer in English or own language means that you can write your answer in any of these three language that is English, Hindi, Telugu
- Please Post your answer script to this office address

Mobile: 8332834852

Address: Samskrita Bharati, Plot no. 176/1, Brahma Vidya Kuteer,
Gurukulam lane, Secretariat (Sriramnagar) Colony,
Puppalaguda, Manikonda;
Hyderabad, Telangana State.
Pincode-500089.
Phone Number: 8332834852

Important Note:

- Only answer sheet send through post will be forwarded for correction
- **Wherever translation to sanskrit is written in question paper. It must be understood and must be translate in Devanagari Leepi**

సంస్కృతభారతీ తేలంగాణా

పత్రాలయద్వారాసంస్కృతమ్ – పరిచయపరీక్షా – ఫరవరీ - 2024

సమయ: ఘంటాత్రయమ్

‘దినాంక: 23-2-2024 పూర్ణాంకా: 100

క్రోధిమాఘబహులదశమీ, భానువాసర:

मुख्यसूचना – यत्र संस्कृतेन लेखनीयमिति सूचना अस्ति तत्र अवश्यं देवनागरीलिपि: एव उपयोक्तव्या ।

ఎక్కడ సంస్కృతంలో వ్రాయాలని సూచన ఉందో అక్కడ దేవనాగరి లిపిని ఉపయోగించి మాత్రమే వ్రాయాలి.

Wherever there is a suggestion to write in Sanskrit, it should be written using only the Devanagari script.

1. అ) సూక్తిద్వయం స్వభాషయా వివృణుత । రెండుసూక్తులను స్వభాషలో వివరించండి.

Explain any twoproverbs in your Language.

(2 x 1 = 2)

1. इन्द्रोऽपि लघुतां याति स्वयं प्रख्यापितैर्गुणैः।
2. आपदि स्फुरति प्रज्ञा यस्य, धीरः स एव हि।
3. गृहीत इव केशेषु मृत्युना धर्ममाचरेत्।

आ) द्वयो: श्लोकयो: पदविभागम् अन्वयं च कृत्वा तात्पर्यं स्वभाषया लिखत । రెండు శ్లోకములకు పదవిభాగ-అన్వయములను సంస్కృతములో, తాత్పర్యమును స్వభాషలో వ్రాయండి. Write the division for words and order of words in SANSKRIT, and meaning of the shlokas in your language for any two Shlokas.

(2 x 4 = 8)

4. सः काममनवाप्यैव रामपादावुपस्पृशन्।
नन्दिग्रामेऽकरोद्राज्यं रामागमनशङ्कया॥
5. तं व्रजन्तं प्रियो भ्राता लक्ष्मणोऽनुजगाम ह।
स्नेहाद्विनयसम्पन्नः सुमित्रानन्दवर्धनः॥
6. प्रविश्य तु महारण्यं रामो राजीवलोचनः व।
विराधं राक्षसं हत्वा शरभङ्गं ददर्श ह।
सुतीक्ष्णं चाप्यगस्त्यं च अगस्त्यभ्रातरं तथा॥

इ) दत्तयो: सुभाषितयो: भावं स्वभाषया लिखत । ఇవ్వబడిన సుభాషితములయొక్క భావమును స్వభాషలో వ్రాయండి.

Write the meaning of the given Subhashitas in your language.

(2 x 2 = 4)

7. यदा किञ्चिज्ज्ञोऽहं गज इव मदान्धः समभवम्
तदा सर्वज्ञोऽस्मीत्यभवदवलिप्तं मम मनः।
यदा किञ्चित् किञ्चित् बुधजनसकाशादवगतम्
तदा मूर्खोऽस्मीति ज्वर इव मदो मे व्यपगतः॥
8. आरभन्तेऽल्पमेवाज्ञाः कामं व्यग्रा भवन्ति च ।
महारम्भाः कृतधियः तिष्ठन्ति च निराकुलाः॥

ई) चाटुश्लोकस्य भावं स्वभाषया विवृणुत । చాటుశ్లోకముయొక్క భావమును స్వభాషలో వివరించండి.

Explain the meaning of the chaatushloka in your language.

(1 x 2 = 2)

9. हे हेरम्ब किमम्ब रोदिषि कुतः कर्णौ लुठत्यग्निभूः
किन्ते स्कन्द विचेष्टितं, मम पुरा सङ्ख्या कृता चाक्षुषाम्।
नैतत्तेऽप्युचितं गजास्य चरितं नासां मिमीतेऽम्ब मे
तावेवं सहसा विलोक्य हसितव्यग्रा शिवा पातु वः॥

उ) प्रदत्तसमस्यायाः अर्थं स्वभाषया विवृणुत। ఇచ్చినసమస్యయొక్క అర్థమును స్వభాషలో వివరించండి.

Explain the meaning of the given riddle in your language.

(1 x 2 = 2)

10. सुतं पतन्तं समवेक्ष्य पावके
न बोधयामास पतिं पतिव्रता।
तदाभवत् तत्पतिभक्तिगौरवात्
हुताशनश्चन्दनपङ्कशीतलः॥

2. అ) త్రియాణాం ససందర్భ వాక్యార్థ స్వభాషయా లిఖత। మూడింటికి సందర్భసహితవాక్యాల్లాన్ని స్వభాషలో వ్రాయండి.

Explain any THREE with reference to context.

(3 x 3 = 9)

11. इदं त्वया न कर्तव्यम्। 12. केनापि अपहृतम्।
13. नीतिरहितं शौर्यं पशुचेष्टावत् भवति। 14. इदानीं किं करोमि ?

आ. दशप्रश्नानां संस्कृतेन उत्तराणि लिखत। పదిప్రశ్నలకు సంస్కృతంలో సమాధానాలను వ్రాయండి.

Answer any TEN in Sanskrit.

(10x1=10)

15. अतिथेः मन्त्रालोचनं कथं भवति ? 16. परिचयपुस्तकेसंग्राह्यविषयेषु घटकर्परः कस्मिन् समूहे अस्ति ?
17. धीराः कस्मात् न विरमन्ति ? 18. पुस्तकपाठने काठिन्यं कथं न भवति ?
19. अन्यत्र गन्तुम् उद्युक्तं कौत्सं प्रति रघुः किमुक्तवान् ? 20. अधिकारिणः कम् अश्व इति वदन्ति ?
21. दिलीपः केन कारणेन कामधेनोः शापं न श्रुतवान् ? 22. सन्धिः कयोः द्वयोः रूपान्तरेण सिद्ध्यति ?
23. दशरथस्य प्रपितामही का ? 24. कस्यचित् निर्दिष्टविषयस्य अनुवादार्थं कीदृशी अनुवादप्रक्रिया उत्तमा भवति ?
25. कुशस्य श्वशुरः कः ? सः कस्य लोकस्य राजा ?

3. అ) పञ్చపదాని ఉపయుజ్య స్వీయవాక్యాని సంస్కృతేన లిఖత। ఐదుపదాలను ఉపయోగించి సంస్కృతంలో స్వంతవాక్యాలను వ్రాయండి. Using 5 words write your own sentences in Sanskrit.

(5 x 1 = 5)

26. चतुरायै 27. कथञ्चित् 28. प्राप्यन्ताम् 29. लुप्तः 30. आघ्रातव्यः 31. अक्रियन्त 32. महत्यां

आ) षण्णाम् अर्थान् स्वभाषया लिखत। ఐదైనా అరుపదాలకు స్వభాషలో అర్థాలను వ్రాయండి.

Write the meanings of any SIX in your language.

(6 x ½ = 3)

33. त्वक् 34. कोषम्भरी 35. स्कोता 36. कङ्कः
37. कनीनिका 38. मातृष्वसा 39. आवर्तः 40. हैमिका

इ) षण्णाम् पदानां संस्कृतपदानि लिखत। ఐదైనా అరుపదాలను సంస్కృతంలో వ్రాయండి.

Write the Sanskrit words of any SIX words.

(6 x ½ = 3)

41. ఎడారి 42. మోచెయ్యి 43. సవతితల్లి 44. బొద్దింక
45. ఇస్లాండ్లీబర్డ్ 46. వడ్రంగిపిట్ట 47. గంజి 48. ఫేస్ పౌడర్
41. रेगिस्तान 42. कोहनी 43. सौतेली माँ 44. तिलचट्टा
45. अंतर्देशीयपत्र 46. कठफोड़वा 47. माँड 48. चेहरे का पाउडर
41. Desert 42. Elbow 43. Stepmother 44. Cockroach
45. Inland Letter 46. Woodpecker 47. Starch 48. Face Powder

ई) पञ्चपदानि विभज्य सन्धिनाम संस्कृतेन लिखत। ఐదుపదాలను విడిచిసి సంస్కృతంలో సంధిపేరు వ్రాయండి. Split any FIVE words and write their names in Sanskrit. पाँचपदों का विभाजन करके नाम संस्कृत में लिखिए।

(5 x 1 = 5)

49. ब्रह्मार्पणम् 50. त्वात्परतिः 51. जिह्वौष्ठम् 52. पावकः 53. त्यागीति 54. गृहेऽहम् 55. ममर्णम्

౩) పञ్చపదాని యోజయిత్వా సన్ధిनाम संस्कृतेन लिखत। ఐదింటిని కలిపి వాటి సంధి పేరును సంస్కృతంలో వ్రాయండి. Join the any FIVE words and write their names in Sanskrit.

पाँचदों का जोड़के सन्धि का नाम संस्कृत में लिखिए।

(5 x 1 = 5)

56. भवतु + उत्साहः

57. द्वौ + इमौ

58. गुरु + ऋणम्

59. पश्य + एताम्

60. श्रद्धया + अन्विताः

61. इमे + अवस्थिताः

62. पितृ + आवासः

౪) గణే అనర్హ పదం పృథక్ కురుత। ఐజాతీయపదాన్ని వేరుచేసి వ్రాయండి. Pick the odd one out.

(6 x ½ = 3)

63. స్థాతుం తిష్ఠంతీ తిష్ఠేయస్థితా

64. ప్రతిగ్రహః యాజనమ్ అధ్యయనమ్ శమనమ్

65. మత్కుణః యూకః శ్యేనః కింజిచులకః

66. నమ్పాత్రస్యతి నన్తవ్యా అనమతమ్

67. కేభ్యశ్చిత్ కేశ్చిత్ కేషాశ్చిత్కాసుచిత్

68. తిలకమ్ నూపురమ్ నాసాభరణమ్ ఆష్టరజ్జకమ్

4. అ) ఆవరణే దత్తపదస్య ఉచితవిభక్తిరూపేణ రిక్తస్థానాని పూరయత।

కుండలిలో ఇచ్చిన పదముయొక్క సరియైనవిభక్తి రూపముతో ఖాళీలను పూరించండి.

Fill in the blanks with the suitable vibhakti form of the word given in brackets.

(5x1=5)

69. సంస్కృతే వాక్యప్రయోగార్థం విశిష్టాః ..... సన్తి।(రీతి)

70. గురుః ..... బాలకాన్ ప్రశంసతి।(చత్వారి)

71. ప్రధానమన్త్రీ ..... యోజనాభ్యః ధనమోచనం కృతవాన్।(కిమ్+ చిత్)

72. శ్రేష్ఠాయాః ..... క్షీరం లభ్యతే।(ధేను)

73. .... అక్షరైః కశ్చన మన్తః అభిధీయతే।(అఞ్)

ఆ) పార్శ్వే దత్తేభ్యః పదేభ్యః ఉచితపదం చిత్వా రిక్తస్థానం పూరయత।

ప్రక్కనగల పదములలో సరియైనదానిని ఎంచుకొని ఖాళీలను పూరించండి.

Choose the correct word out of the choices given beside to fill in the blanks.

(10 x ½ = 5)

74. ణః ప్రతిమాసం ..... జనాయ సంస్కృతపుస్తకం దదాతి।

(ఎకస్మై, ఎకస్య, ఎకస్యై, ఎకస్యాః)

75. తే ద్వే బాలికే .....।

(వర్ధేతాః, వర్ధేవహి, వర్ధేయాతామ్, వర్ధేయాతామ్)

76. సా భగిని పుస్తకం ..... ఆగతవతీ।

(పఠ్యతామ్, పఠతీ, సంపఠ్య, పఠన్)

77. బలరామస్య ఆయుధమ్ .....।

(లాఙ్గలమ్, ఋషిః, పరిఘా, ముద్గరః)

78. తవ్యత్ ..... భవతి।

(సంబోధనార్థం, ప్రేరణార్థం, భూతార్థం, సంయోజనార్థం)

79. మామవ ఇత్యస్య అర్థః .....।

(మామ్ అవలొకయతు, మాం రక్షతు, మాం మాతు, మాం యచ్ఛతు)

80. నిశాయాం అన్త్రం న .....।

(పక్తవ్యమ్, పచితవ్యమ్, ద్రష్టవ్యా అపచ్యన్త)

81. సాయకః నామ .....।

(సాహాయ్యమ్, తూణీరః, సాయమ్, బాణః)

82. తర్జయంతీ వ్యాఘ్రీ ణా .....।

(పరా, ధారా, జరా, విచారః)

83. యాతి ఇత్యస్య లఙ్, ప్రథమా బహువచనమ్ .....।

(అయః, అయాత్, అయాః, యాయుః)

5. అ) కృదంతాని ఉపయజ్య అథో దత్తవాక్యానాం ప్రయోగపరివర్తనం కురుత। కృదంతాలను ఉపయోగించిక్రింద ఇచ్చినవాక్యాలకు

ప్రయోగపరివర్తన చేయండి. Transform the sentences given below into the kridantas

(5 x 1 = 5)

84. భవాన్ పుస్తకమ్ ఆనయేత్।

85. ఆుషధాని పీడామ్ ఉపాశామయత్।

86. అతిథయః సత్కారం స్వక్రువన్।

87. ప్రకృతిమాతా అస్మభ్యం సహజసంపదః దదాత్।

88. వయమ్ అత్ర ఉపవిశేమ।

ఆ) ప్రథమపదద్వయం పరిశీల్య తృతీయపదస్య యోగ్యం పదం లిఖత। మొదటి రెండుపదాలను పరిశీలించి మూడవదానికి అనువైన రూపాన్ని వ్రాయండి. Write the suitable form for the third word by observing the first two words. (5 x 1 = 5)

89. खेलति- खेलितवान्	खनति -----
90. ऊहति - ऊहितम्	आरोहति -----
91. स्मरति - स्मर्यते	जानाति-----
92. स्पृशति - स्पृशेत्	ददाति -----
93. गच्छतु - गम्यताम्	वदतु- -----

इ) प्रयोगपरिवर्तनं कुरुत। प्रयोगपरिवर्तनं చేయండి. Change the voice. (6 x 1 = 6)

94. सः अयोध्यां प्रत्यागतवान्। (कर्मणि)	95. अत्र एव वासं कुरु। (कर्मणि)
96. मम नौका अपि स्त्रीव परिवर्त्यताम्। (कर्मणि)	97. दृष्ट्वा मया सीता। (कर्मणि)
98. कृष्णः नवनीतम् अखादत्। (कर्मणि)	99. छात्राः उत्तिष्ठन्ति। (भावे)

6. అ) అధో దత్తం పరిచ్ఛేదం సంస్కృతేన అనువదత। దిగువన ఇవ్వబడిన పేరాను సంస్కృతంలోకి అనువదించండి.

Translate the paragraph into Sanskrit

(5 x 1 = 5)

100. సతీష్ ఎక్కడికైనా వెళ్ళాడా , కనిపించడం లేదు, బ్యాంక్ పనిమీద వెళ్ళాడు కాని ఇప్పటికే రావాలి. ఈ ఎదురుచూడటం నా వల్ల కాదు గాని రేపు ఉంటాడు కదా! ఏమో తెలియదు గాని ఈ రాత్రికి ప్రయాగకు వెళ్తానన్నాడు. ఈయన కంటే ఆ గుళ్ళోని శివుడే నయం. ఎప్పుడో ఒకప్పుడు కనిపిస్తాడు.

100. क्या सतीश कहीं गया? दिखाई नहीं देना। वह बैंक को काम पर गया, लेकिन अब तोही आ जाना चाहिए। मैं उन के लिए इंतज़ार नहीं कर सकता, वह कल होगा, है ना? मुझे नहीं पता, लेकिन उन्होंने कहा कि वह आज रात प्रयाग जायेंगे। उस मंदिर में शिवजी उससे भी बेहतर हैं, वह कभी न कभी अवश्य प्रकट होगा।

100. Has Satish gone anywhere? He is nowhere to be seen. He has gone to the bank but he should be back by now. It is not because of me that I am waiting, Will he be there tomorrow? I don't know why, but he said he will go to Prayag tonight. Shiva in that temple is better than him, He will appear sometime.

आ) पञ्चवाक्यानि स्वभाषया अनुवदत। ఐదువాక్యాలను స్వభాషలోకి అనువదించండి.

Translate any FIVE sentences into your language. (5 x 1 = 5)

101. प्रकृतिपरिरक्षणांशे पौराणां विवेकः अवर्धन्त।
102. अस्मिन् विषये बालानां विचारोऽपि विकासनीयः।
103. कस्यचित् वृक्षकस्य पोषणं, वर्धनं च अभ्यासितव्ये।
104. सर्वेस्वीयसमयः नष्टः भवतीति वदन्ति।
105. सर्वकारेणापि श्रद्धा न अदर्श्यत।

ఇ) शुद्धं कृत्वा पूर्णवाक्यं पुनः लिखत। వాక్యాలను సరిచేసి మరల వ్రాయండి.

Correct and rewrite the sentences.

(3 x 1 = 3)

106. मालती आत्मीयान् सखीः गृहं प्रति आहूतवती।
107. दानेन धनस्य गतिः उत्तमम् भवति।
108. गोपालकृष्णः महतीं गोवर्धनगिरिम् उद्धृतवान्।